

Tiimin vuorovaikutus kehittämisen ja tutkimuksen kohteena

Leena Mikkola, FT, apulaisprofessori

leena.mikkola@tuni.fi

ITC-tiedekunta, viestintätieteiden yksikkö

Moniammatillisen yhteistyön merkitys ymmärretään

- Moniammatillisuuden ja monialaisuuden tarve nousee potilasturvallisuuden ja palvelujen laadun kehittämisen tarpeesta
- On jo tehty useita katsauksia, jotka todentavat, että moniammatillisella / monialaisella / monitoimijaisella yhteistyöllä on hyödyllisiä tuloksia (esim. syöpähoidossa (e.g., Donnelly et al. 2019; Prades et al. 2015))
- Moniammatillisuutta tutkittu runsaasti: fokuksessa on ollut moniammatillisen yhteistyön onnistuminen ja moniammatillisuuden mahdollisuudet hoidon ja palvelujen kehittämisessä
- Luotettavien johtopäätösten tekeminen on kuitenkin haastavaa: vertailusta tekee vaikeaa se, että tutkimukset kohdentuvat eri erikoisaloihin, erilaisiin prosesseihin, erilaisiin menettelytapoihin ja erilaisiin toimintaympäristöihin

Vuorovaikutuksen eli viestinnän rooli moniammatillisessa yhteistyössä ymmärretään

- Tutkimuksia on motivoinut halu tunnistaa *hyvän yhteistyön piirteet ja vaatimukset*: tuloksena se, että **viestintä on yhteistyön ydinprosessi**, esim.
 - viestintä mahdollistaa yhteisen vision, keskinäisen arvostamisen sekä keskinäinen luottamuksen ja kunnioituksen (Johnson et al. 2020)
 - keskeiset hyvän yhteistyön tekijät ovat viestintä, kliininen vuorovaikutus (clinical interaction) ja mahdollisuus säännölliseen epäviralliseen viestintään (Seaton et al. 2020)
 - hyvä moniammatillinen tiimiviestintä mahdollistaa jaetun vision, jaetun tiedon, jaetun tilan ja halun yhteistyöhön (Wranic 2019).

Viestinnän rooli moniammatillisessa yhteistyössä ymmärretään

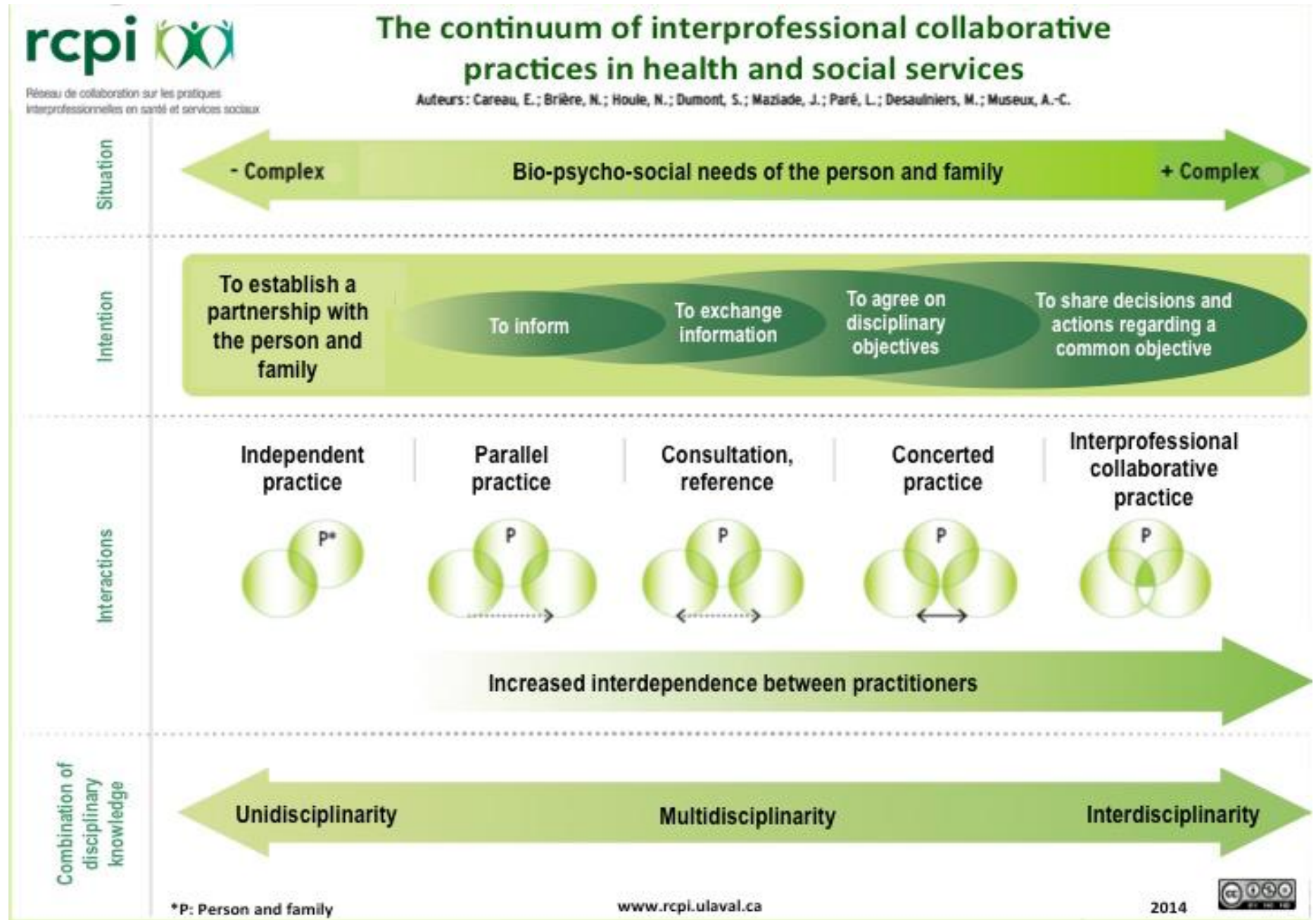
- Keskinäistä vuorovaikutusta edistää valmistautuminen tilanteisiin, taitavuus (työssä) ja halu kehittyä viestinnän kautta
- Vuorovaikutusta ehkäisee vajaavainen tiedon jakaminen, menettelytapoja koskevat käsityserot ja puuttuva ymmärrys vastuista ja siihen liittyen hiarkiakysymykset (Odeniyi et al. (2017))

Viestintää ei vielä usein kuitenkaan ymmärretä

- Fasilitoiva ja heikentävä viestintä usein saman tekijän käänköpuolia (esim. Olde Bekkink et al. 2018):
 - kliininen ympäristö, kuten nopeasti vaihtuvat tiimit
 - interpersonaaliset suhteet, joissa vaikuttaa hierarkkisuus, tuntemattomuus/tuttuus, keskinäinen kunnioitus ja kuulumisen kokemus
 - henkilökohtaiset tekijät, kuten itseluottamus
 - viestintäkoulutus tai sen puute
- Pätee kaikkeen tiimityöhön, ei vielä kerro paljoakaan *moniammatillisesta tai sote-alan tiimityöstä!*

Mihin moniammatillisten tiimien vuorovaikutuksen kehittämisesssä ja tutkimuksessa pitäisi asettaa fokus?

Careau et al. 2014. Interprofessional collaboration: development of a tool to enhance knowledge translation, Disability and Rehabilitation, 37:4, 372-378.

Viestintäkäsitys

(esim. Valo & Mikkola 2020)

Transmissionaalinen viestintäkäsitys:
Viestinnän kyky välittää informaatiota

Merkityspерustainen viestintäkäsitys:
viestinnän kyky luoda merkityksiä

Verkostoyhteistyö

Koordinaatio

Kollaboraatio

Tiimityö

Tiimityö (Reeves ym. 2018)

- jaettu tiimi-identiteetti, roolien selkeys, keskinäinen riippuvuus, integraatio ja jaettu vastuu; mahdollistaa ennakoimattomat, kiireiset ja kompleksiset tehtävät

Vuorovaikutuksessa rakentuvat merkitykset

Valo & Mikkola 2020

Moniammatillisen tiimin vv-tutkimus

Tavoitteeksi tulisi asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillisten tiimien vuorovaikutuksen *dynamiikan* tarkastelu

- Mitä vuorovaikutuksessa tapahtuu, esim.
 - Miten vuorovaikutuksessa neuvotellaan asiantuntemuksesta, osaamisesta ja keskinäisistä suhteista?
 - Millaisia jännitteitä moniammatillisuuteen liittyy ja miten niitä hallitaan vuorovaikutuksessa?
 - Miten ammatillisia identiteettejä rakennetaan ja sovitellaan yhteen? Millaisia identiteettipositioita tiimeissä syntyy?
 - Miten hierarkisuutta hallitaan vuorovaikutuksessa?
 - Miten tiimikulttuurit rakentuvat?
 - Mitä on tiimien jaettu vuorovaikutusosaaminen ja miten sitä voi arvioida?
 - Miten vuorovaikutusosaaminen kehittyy ammatillisten opintojen aikana? Miten vuorovaikutusosaaminen rakentuu moniammatillisessa koulutuksessa ja harjoittelussa? (Interprofessional Education, IPE)

Moniammatillisen tiimin vv-tutkimus

- Mitä tutkitaan (InterProf/InterAct):

Karoliina Karppinen (TAU): Miten pienkulttuuri rakentuu moniammatillisessa tiimissä?

Emma Sallinen (TAU): Miten moniammatillisessa tiimissä rakennetaan identiteettiposoioita?

Stéphanie Fox (Montrealin yliopisto): Miten moniammatillisuutta ja vuorovaikutusosaamista opetetaan ja miten sitä pitäisi opettaa IPE-koulutuksessa?

Tessa Horila (TAU): Mitä on jaettu vuorovaikutusosaaminen tiimeissä?

Malgorzata Lahti (Jyväskylän yliopisto): Miten asiantuntijuutta neuvotellaan moniammatillisissa tiimeissä?

Leena Mikkola: Millaisia jännitteitä moniammatillisissa tiimeissä kehkeytyy ja miten niitä vuorovaikutuksessa hallitaan?

Moniammatillisten tiimien vuorovaikutuksen kehittäminen

- Olemassa olevan viestintätiedon avulla voidaan suunnata katse ”pidemmälle”: tiedon välittämisestä merkitysten rakentumiseen
 - Viestinnän moniulotteisuus
 - Kontekstointi & tilanteisuus
 - Rajapinta-ajattelusta yhdyspinta-ajatteluun
 - Käytänteiden tietoinen rakentaminen
 - Näiden täsmentäminen tutkimuksen kautta
- Tutkimuksen kautta kehittämiseen
 - Hyvän tiimin vuorovaikutuksen kriteerit: koulutus & tiimityön arviointi
 - Rakenteiden muokkaaminen vuorovaikutusta tukevaksi

Kiitos!

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](#)

KIRJALLISUUS

- Barnard, R., J. Jones & M. Cruice. 2020. Communication between therapists and nurses working in inpatient interprofessional teams: systematic review and meta-ethnography. *Disability & Rehabilitation* 42(10). 1339-1349.
- Donnelly C., R. Ashcroft, A. Mofina, N. Bobbette & C. Mulder. 2019. Measuring the performance of interprofessional primary health care teams: understanding the teams perspective. *Primary Health Care Research & Development* 20. e125.
- Johnson, J. M., B. J. Hermosura, S. L. Price, L. & Gougeon. 2020. Factors influencing interprofessional team collaboration when delivering care to community-dwelling seniors: A metasynthesis of Canadian interventions. *Journal of Interprofessional Care* 13. 1-7.
- Odeniyi, F., P. G. Nathanson, T. E. Schall & J. K. Walter. 2017. Communication Challenges of Oncologists and Intensivists Caring for Pediatric Oncology Patients: A Qualitative Study. *Journal of Pain and Symptom Management* 54(6). 909–915.
- Olde Bekkink, M., S. E. Farrell & J. K. Takayesu. 2018. Interprofessional communication in the emergency department: residents' perceptions and implications for medical education. *International Journal of Medical Education* 9. 262–270.
- Overbeck, G., M. Brostrøm Kousgaard & A. S. Davidsen. 2019. Enactments and experiences of 'enhanced interprofessional communication' in collaborative care – a qualitative study. *Journal of interprofessional care* 33(5). 519-527.
- Reeves, Scott, Andreas Xyrichis & Merrick Zwarenstein. 2018. Teamwork, collaboration, coordination, and networking: Why we need to distinguish between different types of interprofessional practice. *Journal of Interprofessional Care*, (32)1. 1–3.
- Seaton, J., A. Jones, C. Johnston C & K. Francis. Allied health professionals' perceptions of interprofessional collaboration in primary health care: an integrative review. *Journal of Interprofessional Care* 16. 1-12.
- Valo, M. & L. Mikkola. 2020. Focusing on workplace communication. In L. Mikkola & M. Valo (eds.) *Workplace communication*, 3–14. New York: Routledge.
- Wranik, W. D. & S. Price, S. M. Haydt, J. Edwards, J. Weir & N. Doria. 2019. Implications of interprofessional primary care team characteristics for health services and patient health outcomes: A systematic review with narrative synthesis. *Health Policy* 123(6). 550-563.
- Interprofessional Education Collaborative. (2016). Core competencies for interprofessional collaborative practice: 2016 update. Washington, DC: Interprofessional Education Collaborative.